

Slavné vily Moravskoslezského kraje

Zajímavá architektonická díla jsou v knize předložena a hodnocena čtyřmi vynikajícími odborníky.

BOLESLAV NAVRÁTIL

Čtveřice autorů

Ostrava/ Začátkem tohoto týdne se v ostravské Galerii výtvarných umění uskutečnilý souběžně dvě významné akce: vernisáž výstavy Slavné vily Moravskoslezského kraje a představení pozoruhodné knihy stejného názvu. Pohotovostě spojený výstav i prezentace knihy je hmatatelným důkazem příznivých změn v galeriích, jde o vynikající kulturní počín, protože kniha je jedinečné odborné i historické dílo. Je proto s podivem, že se zejména prezentace této právě vydané knihy setkala jen s vlnou pozornosti médií. Navzdory tomu, že už čtveřice známých autorů je zárukou vysoké úrovně této publikace.

Na vzniku knihy se podíleli: Jindřich Vybrál, který působil na Pedagogické fakultě v Ostravě, v Národní galerii v Praze, vyučuje také na Vysoké škole uměleckopřemyslové v Praze. Vedle řady studií a odborných knih vydal jedinečnou publikaci o Ostravě s názvem Zrození velkoměsta. Dále je to Vladimír Šlapeta, jeden z potomků slavné architektonické rodinné dynastie Šlapetů, v současné době děkan Fakulty architektury VUT v Brně. Je autorem řady významných projektů pozoruhodných staveb. Dalším z autorů je Martin Strakoš, který pracuje v Národním památkovém ústavu v Ostravě a zabývá se architekturou 19. a

20. století, urbanismem a dějinami památkové péče. Působí i jako pedagog na Ostravské univerzitě. Následuje Nada Goryczková, která je ředitelkou územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Ostravě, zabývá se především architekturou první poloviny 20. století. Vyučuje na Ostravské univerzitě.

Jedinečný soubor

Kniha představuje dvaapadesát vil v Moravskoslezském kraji zařazených v sedmi okruzích. Rodinné vily představují estetické a kulturní určité době a v určitéch územních a společenských souvislostech, odrážejí se v nich hodnotové uznané té doby. Například nejstarší vily v našem regionu byly budovány ještě ve stylu pozdního klasicismu. Typickým příkladem je ředitelská vila Vít-

kovických železařen, kterou postavil Anton Kraus. V současné době je CentraHaus – jak se vile říkálo – rekonstruován s maximálním ohledem na původní podobu.

Zvláštní je rovněž vila Hanse Ulricha, stavitele a posledního starosty Moravské Ostravy v roce 1918, na Sokolské ulici. Jde o směr stylů s prvními náznaky nastupující secese. Dnes je v části objektu hudební klub Parník. Ryze secesní znaky nese vila Julia Eisnera.

Podobné je za secesní označována i vila Julia Eisnera, zástupce generálního ředitele Severní dráhy Ferdinandovy. Najdeme ji na Československé ulici v Ostravě. Vila měla ukazovat společenské postavení majitele a kusy uhlí vsazené do štukových květů i původ jeho bohatství.

Zajímavou je i nájemní vila Paula Hawlika na Milíčově ulici v Ostravě. Postavena byla v roce 1908 v romantickém

pojetí. Zvýrazněna je drsná krása bezodbojných ploch. Autoři předkládají k úvaze, že fasádu domu stavitele Hawlika snad nakreslil Ernst Kornei.

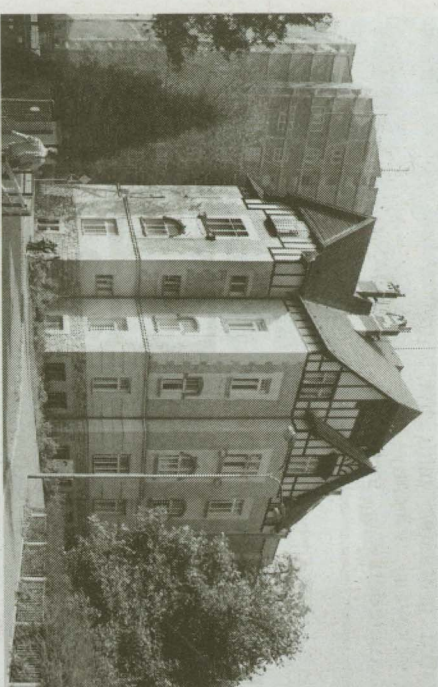
Dalším pozoruhodným objektem, který najdeme na Nádražní ulici v Ostravě, je vila Karla Krause. Postavena byla podle plánů Hanse Ulricha z roku 1910. Dům patřil k nejvýstavnějším soukromým sídlům ve městě. Později byla budova přestavěna na sídlo České banky Union, dnes je v objektu Československá obchodní banka.

Moderní díla

V knize je uvedeno dvanáct ostravských vil, stejně jako dvanáct vil opavských. U těchto druhých jsou to známé vily, například Viktora Bartela zvaná Sovi hradek, dále vila Karla Gottwalda nebo Hanse Kalitvy zvaná Roztomilý domov. Jsou tu vily z Krtnova,

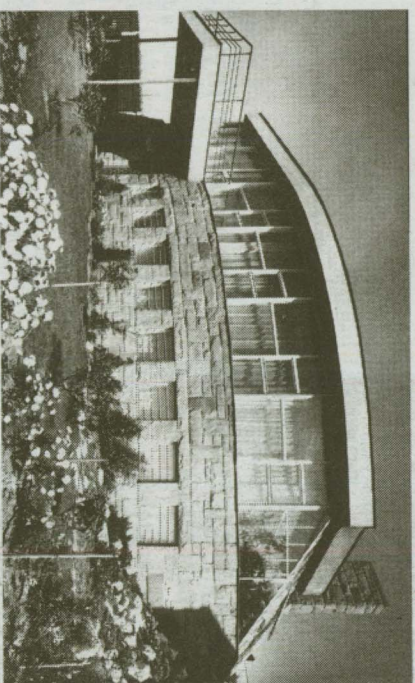
Nového Jičína, šest vil z Ostravice a z dalších míst. V knize najdeme vily z první republiky, například Eduarda Lisaky ve Slezské Ostravě, která je skvostným dílem Lubomíra a Čestmíra Šlapetových z roku 1935, ale i díla považovaná, která dokládají – až na výjimky – úpadek takzvané vilové kultury. Najdeme zde ale také jedinečné stavby rodinných domů vzniklé za posledních patnáct let, které autorskou invencí, krásou a funkcí dnešní dobu.

Kniha Slavné vily Moravskoslezského kraje je sice mimořádně odborné fundovanou, nicméně psána způsobem srozumitelným i pro poučené laiky. Je to dílo, které přispívá nejen k poznání historického vývoje určitého způsobu rodinného bydlení, ale také k tomu, aby architektonická úroveň nových staveb tohoto typu byla kultivovanější a opravdu moderní.

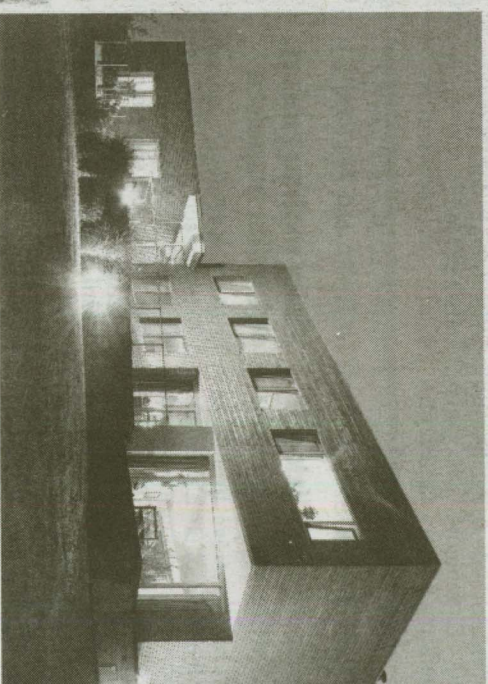

HAWLIKOVÁ VILA. Na Milíčově ulici v Ostravě stojí vila postavená v roce 1908, která patřila mladému staviteli a snad i autorovi projektu Paulu Hawlikovi. Na tvorbě fasády se možná podílel také Ernst Kornei.

Foto: Deník/Boleslav Navrátil

OSTRAVSKÝ KLENOT. Na svahu Slezské Ostravy, v místě zvaném Bazaly, si nechal právník Eduard Lisaka postavit v roce 1935 vilu. Je natoik výjimečná, že dostala název Šlapetova vila – podle tvůrců projektu Lubomíra a Čestmíra Šlapetových. Snímky: publikace Slavné vily Moravskoslezského kraje

DŮM VE LHOTCE. V roce 2005 byla v Ostravě Lhotce postavena podle projektu Radima Václavíka pozoruhodná vila rodiny Antončíkových.